

Szociokulturális tényezők hatása az egészségügyi kommunikációra

**Beszámoló az első Semmelweis Medical Linguistics (SMLC) Konferenciáról
(Budapest, 2023. június 2–3.)**

A Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézete 2023-ban rendezte meg először a Semmelweis Medical Linguistics Konferenciát *Impact of Sociocultural Factors on Health Communication Hybrid Conference* címmel a Semmelweis Egyetem Elméleti Orvostudományi Központjában. Tudomásunk szerint a világon először került sor kizárólag az orvosi kommunikációval foglalkozó tudományos konferencia szervezésére, így a világ különböző részeiről érkező és online résztvevő előadók számolhattak be új és innovatív eredményeikről és kutatómódszertanjukról az orvosi fordítás és tolmácsolás, interkulturális kommunikáció, pragmatika, számítógépes nyelvészet és mesterséges intelligencia, orvosi terminológia és szaknyelvoktatás témakörében. Az interprofeszszionális kutatásokat bemutató tudományos eseményen egyetemi oktatók és kutatók, egészségügyi szakemberek, szaknyelvoktatók, gyakorló tolmácsok és fordítók nagy számban vettek részt: összesen 140 kolléga érkezett 30 különböző országból. A témák és a célközönség sokszínűségét szintén alátámasztja, hogy az eseményt szponzorként támogatta az egészségügyi szakemberek angol nyelvtudását mérő és fejlesztő *Occupational English Test* nemzetközi nyelvvizsgaközpont, a beszédkutatásban előszeretettel alkalmazott automatikus leírató *Alrite* szoftver és az egészségügyi kommunikáció résztvevőinek jólétét kutató *EUniWell*.

Dr. Alpár Alán, a Semmelweis Egyetem nemzetközi képzésekért felelős rektorhelyettese megnyitójában felidézte, hogy az intézmény 40 évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit a nemzetközi hallgatók számára. A rektorhelyettes kiemelte, hogy szükségesnek találja a nyelvi szakemberek szerepét az orvosegyetemen, elsősorban a nyelvi, kulturális és terminológiai kihívások során. Dr. Fogarasi Katalin konferenciaelnök, a Szaknyelvi Intézet igazgatója hangsúlyozta: a tudományos esemény célja továbbfejleszteni a megbízhatóságot és a betegelégedettséget, a sikeres orvosi kommunikáción keresztül a sikeres terápiaért az oktatás, az innováció és a tudomány szellemében.

A konferencián elhangzott, szaknyelvoktatásról szóló előadások kapcsolódtak a megnyitóban elhangzott autentikus, tartalomalapú, gyakorlatorientált, betegközpontú és innovatív eszközökkel támogatott oktatás alapelveihez. Az első plenáris előadó, dr. Kellermayer Miklós, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karának dékánja nem csupán az orvoslás, hanem az orvosképzés nyelvi kihívásairól számolt be. Sarah Bigi az egészségügyben zajló interakciók nyelvészeti elemzési lehetősége-

iról beszélt, elsősorban a pragmatika és a diskurzuselemzés szemszögéből, kitérve a tanácsadás nyelvi stratégiáira kooperatív kommunikációs közegben. Rita Temmerman három esettanulmányra épülő kutatásában az orvosi szövegek megértésegységeinek különböző aspektusait mutatta be szociokognitív terminológiaelméleti háttérből. Jan Engberg online egészségsegítő csoportok interakcióit vizsgálta, kutatásában bemutatta, hogy az egyéni és a kollektív tudás és a tudásátadás milyen kommunikatív konstrukciókon keresztül valósul meg az interakciók során, megkülönböztetve az információ disszeminációját és az egyéni tudáskonstrukciót, valamint az információk magyarázatát és a kezdetleges elméleti modellkonstrukciót. Demjén Zsófia online betegfórumokat vizsgált, elsősorban a daganatos betegségekhez és az oltáshoz kötődő döntéshozatal szociokulturális tényezőit mutatta be. Pascaline Faure komparatív lexikológiai elemzésében a hatékony orvosi kommunikációt gyakran akadályozó, tabuként kezelt tudományos terminusok és köznyelvi szavak nyelvi jellemzőit vetette össze, kitérve többek között az argotikus, metaforikus, metonimikus, rövidített nyelvi elemekre.

A 14 szekcióból és 1 poszterszekcióból álló eseményen belül három szekció (*English for specific purposes*, *German for medical purposes*, *Languages for medical purposes*) és hat poszterelőadás összpontosított a szaknyelvoktatás különböző kérdésköreire.

Az angol orvosi nyelv szekcióban Klára Čebišová és Dagmar Vrběcká a hatékony orvos-beteg kommunikáció gyakorlására alkalmazott szerepjátékok sikeréről számolt be. A német szaknyelv szekcióban Hambuch Anikó és előadótársai bemutatták a szimulált betegek képzésének lépéseit. A hallgatók és az oktatók visszajelzéséből kiindulva beépítették a szimulált betegekkel bővített kommunikációt a szaknyelvi órákba, így a hallgatók nem anyanyelvi környezetben fejleszthetik szaknyelvi kompetenciáikat anyanyelvi beszélő részvételével. Keresztes Csilla és Skadra Margit ugyancsak kiemelte a szimuláció fontosságát, jelen tananyagfejlesztésük során elsősorban az anamnéziszífelvétel oktatására koncentrálnak. Cosima Wittmann a Semmelweis Egyetemen is elérhető, németországi telc Medizin Fachsprachprüfung orvosi szaknyelvi vizsgáról beszélt, bemutatva azokat a nyelvi készségeket, amelyekkel az egészségügyi szakembereknek rendelkezniük kell a németországi munkavállaláshoz, kiemelve a valós, autentikus tartalom alapuló szaknyelvoktatást, mint a hatékony orvosi kommunikáció alapját. Or Sharabi és kutatótársai arról adtak számot, hogy az orvosi terminológia oktatásában használt autentikus források jelentősen fejlesztik a német hallgatók dokumentációs készségeit, és gyakorlatközpontúságuk okán növelik a hallgatók motivációját a terminológiaoktatás során. Kruták Anita hangsúlyozta, hogy a terminológia kurzusok curriculumuma, a hallgatók motiváltsága és a kurzus hatékonysága növekszik, ha a terminológia kurzus az anatómia kurzusok menetét követi. A szaknyelvi órákon megjelenő motiváció és a kommunikációs hajlandóság témaköre Božena Džuganová, valamint Theodora Tseligka és társai előadásának is szerves részét adta.

Balbina Moncada-Comas kiemelte, hogy a műfajalapú szaknyelvoktatás a szaknyelvi kompetenciákon túl sikeresen fejleszti az optikus és optometrista hallgatók szakmai tudását és szakmai kommunikációját. Bakó Alexandra a szaknyelvoktatásban felmerülő terminológiai tudatosság sikerességéről és kihívásairól adott számot. Veronika Dvořáčková előadásában a bioetika és a szaknyelvoktatás szerepéről számolt be, kiemelve, hogy a bioetikai vonatkozások szerves részét kell képeznie a szaknyelvi

cirriculumoknak, fejlesztve ezzel a hallgatók kommunikatív kompetenciáját. A kommunikatív szaknyelvi kompetenciával Anna Barnau is foglalkozott poszterelőadásában, hangsúlyozva az autentikus szakmai környezet fontosságát a szaknyelvoktatás és a vizsgáztatás során. Desana Kiselová ezen elvekre épült angol orvosi szaknyelvi tankönyvét mutatta be. Marshall Barbara ehhez hasonló interdiszciplináris megközelítéssel a narratív szemlélet fontosságát, az etikai és pszichológiai komponensek szaknyelvoktatásban megjelenő használhatóságáról adott számot.

Kateriina Rannula és Öie Tähtla három észt egyetem felméréséről számolt be, amely szerint a szaknyelvi szókinccs elsajátításához a résztvevők 95%-a szerint elsősorban a Quizlet és a Kahoot! járult hozzá. A Padlet a résztvevők 58%-a által bizonyult hasznosnak. Sirokmány Viktória poszterelőadásában összegezte, hogy a mesterséges intelligencia térhódítása ellenére a tartalomalapú oktatás elengedhetetlen azon készségek fejlesztésekor, amelyeket a hallgatók tudományos közlemények és doktori disszertációk írásakor alkalmaznak. A ChatGPT és a hallgatók által létrehozott szövegeket korpusznyelvészeti és manuális elemzéssel összehasonlítva a hallgatók által írt szövegek nyelvi és szerkezeti jellemzői jobban megfelelnek az adott műfaj elvárásainak.

A Semmelweis Medical Linguistics Conference 2024-ben is megrendezésre kerül, ahol a szervezők ismét nagy érdeklődéssel várják az egészségügyi kommunikáció kutatására és oktatására vállalkozó kollégákat, egészségügyi szakembereket, interkulturális kutatócsoportokat, szoftverfejlesztőket. A szerteágazó témák között továbbra is biztosítunk külön szekciót a szaknyelvoktatás innovatív módszertani és kutatási eredményeinek megvitatására.

Mány Dániel
konferenciatitkár